

زنجره مو:

زنجره مو یکی از آفات مهم درختان انگور می باشد که دارای میزبان های متعدد دیگری از جمله : بادام ، سیب درختی ، هلو ، آلبالو ، زردالو ، به ، انار ، گردو ، گلابی ، سنجد و بسیاری از درختان غیر مثمر از قبیل : نارون ، سپیدار ، زبان گنجشک بوده و می تواند خسارت قابل توجهی را به میزبان های مذکور وارد نماید .

نحوه خسارت :

حشره کامل از شیره درختان میزبان تغذیه می نماید و همچنین خسارت وارده از طریق تخم ریزی حشره کامل روی شاخه های میزبان حائز اهمیت می باشد . زیرا هنگام تخم ریزی آوند های شاخه ها قطع و تخم ریزی روی شاخه های نازک سبب خشک شدن آنها می گردد . رشد درخت متوقف شده ، برگ ها ریز و خوشه ها کوچک مانده و دانه ها غیر قابل مصرف می شود . ولی حداکثر خسارت آفت مربوط به لاروها و به ویژه لارو های سن آخر حشره می باشد که با استقرار و تغذیه از ریشه درختان میزبان باعث ضعف شدید آنها گردیده و می تواند منجر به خشکیدگی کامل درختان میزبان بشود .

حشره کامل :

طول بدن نرها ۲۰ تا ۲۴ و طول بدن ماده ۲۲ تا ۲۸ میلی متر ، بدن سبز روشن ، دارای سه چشم ساده به رنگ قرمز و دو چشم مرکب به رنگ فیروزه ای و دو خط سبز یکی بین سینه اول و عقب سر و دیگری بین سینه وسط و سوم وجود دارد . شاخک ها سه مفصلی و مفصل سوم شاخک نخی شکل و خود از پنج مفصل تشکیل یافته است . پشت سینه حشره زوزنقه ای شکل و سپرچه بزرگ و دارای برآمدگی است . بال های زنجره شیشه ای ، شفاف و رگ های اطراف قاعده آنها سبز رنگ و رگ های ابتدائی بال ها قهوه ای و گاهی بور می باشد . این حشره به دلیل داشتن صدای زیاد به پرصدا ترین حشره معروف گردیده .

تخم :

برنگ سفید بیضی کشیده بطول ۱/۸ تا ۲/۵ میلی متر و عرض آن در پهن ترین نقطه به ۰/۷ میلی متر می رسد .

پوره :

لارو های نوزاد یا سنین اول سفید مایل به صورتی به طول ۱/۸ تا ۳ میلی متر و چشم ها به رنگ قرمز ، لارو سن دو به رنگ سفید عاجی به طول ۸ میلی متر ، لارو سن سه به رنگ سفید به طول ۱۵ میلی متر که در پشت شکم آن خط خاکستری دیده می شود و لارو سن چهار به رنگ کرمی می باشد و طول آن ۲۳ تا ۲۸ میلی متر است .

بیولوژی :

زنجره مو دارای استحاله ناقص می باشد بدین صورت که حشره کامل آن در بیرون از خاک زندگی می کند و دارای پاهای معمولی است . در صورتیکه پوره زندگی خود را در زیر خاک انجام داده و پاهای آن کننده است . دوره پورگی سه سال طول می کشد و دوره هر نسل بطور متوسط ۴ سال می باشد . بال های پوره به تدریج رشد کرده و طی چندین مرتبه تغییر جلد کامل می گردد . زنجره پس از طی زندگی لاروی به حالت استراحت در می آید . و پس از مدتی از لانه لاروی که در زیر زمین تعبیه کرده خارج شده و تبدیل به شفیره می گردد . تاریخ ظهور حشرات کامل در مناطق مختلف متفاوت است و از اواسط خرداد تا اواخر مرداد را شامل می گردد . در این مرحله حشرات کامل اقدام به جفت گیری نموده و زنجره ماده پس از جفت گیری اقدام به تخم ریزی روی شاخه های درختان می نماید . بدین ترتیب که تخم ریز خود را از محل اتصال شکم خم نموده و بطور مورب و تا عمق ۳ تا ۴ میلی متر در شاخه فرو می کند . زنجره ماده بعد از اتمام تخم ریزی در هر شکاف آن را از ماده اسفنجی سفید می پوشاند . تعداد تخم در هر شکاف بطور متوسط ۵۰ عدد و مجموع تخم هایی که توسط هر حشره ماده گذارده می شود تا هزار عدد ذکر شده است . لاروهای جوان پس از خروج از تخم بلافاصله از روی شاخه به روی خاک می افتند و به سرعت خود را لابلای خاک و در زمین مخفی نموده و حرکت خود را به منظور رسیدن به ریشه های درختان و تغذیه از آنها آغاز می نمایند .

طرز خسارت :

پوره های آفت با استقرار بر روی ریشه گیاهان میزبان به شدت از شیر گیاهی تغذیه می نماید . پوره سن ۱ و ۲ مستقیماً به ریشه های فرعی گیاه چسبیده و فاقد لانه و محفظه است در حالی که پوره سن ۳ ، ۴ و ۵ در اطراف ریشه و محل فعالیت خود لانه گلی ساخته و در آن به تغذیه از شیر گیاهی می پردازد . پوره ها تا شعاع ۱ متری از طوقه در اطراف ریشه ها هستند و شرایط کاملاً مرطوب را برای رشد خود ترجیح می دهند . پس از اتمام شیر ریشه در یک لانه ، پوره لانه دیگری تعبیه کرده و در آن مشغول تغذیه می شود . نحوه دیگر خسارت تخم ریزی حشرات ماده بر روی شاخه های درختان میزبان می باشد . که در این مرحله علاوه بر شکستگی شاخه می توان با قطع آوند های آبکش توسط تخم ریز حشره موجب خشکیدگی شاخه ها بشود .

مبارزه :

به منظور مبارزه با این آفت از روش های مختلف مبارزه زراعی ، مکانیکی و مبارزه شیمیایی می توان استفاده نمود . که در ذیل به تعدادی از این روش ها اشاره می گردد :

(۱) شخم و پاییل کردن زمین .

هنگام خروج پوره ها از اواسط خرداد ماه بیل زدن پای درختان موجب خراب شدن دالان های خروج پوره ها شده و آنها را در معرض هوا و تغذیه پرندگان قرار می دهد . همچنین بر هم زدن لایه سطحی

خاک در زیر تاج درختان میزبان و در زمان خروج لاروهای سن ۱ و حرکت آنها از سر شاخه ها بر روی سطح خاک موجب ایجاد تلفات قابل ملاحظه در جمعیت این پوره ها می گردد .
(۲) هرس سبز .

هرس شاخه های سبز تخم ریزی شده توسط آفت بطور مرتب و از اوایل تیرماه تا اواخر مرداد موجب کاهش جمعیت تخم آفت می شود . با توجه به اینکه تعداد زیادی از تخم های زنجره مو توسط زنبور پارازیتوئید *Oligosita spp.* پارازیته می شوند بهتر است شاخه های حاوی تخم هرس شده در محل باغ درون سطل های بزرگ نگهداری شده تا ضمن جلوگیری از نفوذ پوره های آفت به درون خاک موجب حفظ و حمایت جمعیت پارازیتوئید ها نیز بشود .

(۳) به منظور مبارزه با حشره کامل آفت که در حال حاضر در مناطق آلوده در باغ های میزبان با جمعیت زیاد مشاهده می گردد می توان از یکی از سموم شیمیایی مناسب به منظور سمپاشی بر روی درختان استفاده نمود .

واحد حفظ نباتات - مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان چادگان

www.agri-chadegan.ir